

Si quis igitur in re ardua et graui felicem iuris sui successum cupiebat, illam ad CORTHVMIVM deferebat, cuius adeo frequens consultor ostia pulsabat, vt magnificentum illud Ciceronis obtinuerit: *domum boni Iureconsulti esse oraculum totius ciuitatis.* Non latuit haec dexteritas illos, quibus cura demandata erat, muneribus publicis viros dignos et fide in perorandis caussis adhibita probatos praeficiendi. Publice de Republica nostra promereri, eiusque salutem curis consiliisque suis, qua potuit fide et alacritate, promouere coepit CORTHVMIVS, quum a. MDIOCCXXI ad splendidum illum confessum ciuim, qui caussas in ius vocatas primum dispicere solent, admoueretur, eidemque pro more inter nos recepto subsequenti anno praesideret. Hanc ILLE prouinciam tam dextre administrauit, vt nec auctoritate maiore, nec iustitia aut fide maiore, nec emolumento communi maiore quisquam posset. Ita nimirum se gessit, vt hospitem, ciuim, magistratum illico in se conuerteret oculos; matureque EIVS nomen venit in censum eorum, ad quos respicitur, si Viri probatae fidei in Illustre Patrum Conscriptorum Collegium cooptandi sunt. Nec vanum fuisse augurium, res ipsa declarauit. Illa primum aetate rebus suis domesticis consulturus de matrimonio ineundo consilia deligere coepit. Nouerat ILLE, haud postremam vitae humanae felicitatem in suauis castoque positam esse matrimonio, in eoque contrahendo summam adhibendam esse prudentiam. *Seram* igitur *iuuenum* *venerem*, qualem in praecipuis atauorum nostrorum virtutibus commemorandam censuit TACTVS, imitatus lente festinandum existimauit. Annum aetatis agebat quadragesimum, quum consilio haud immaturo rationibusque omnibus probe subdistinguitori sibi sociam eligeret. Virginem omnibus suum sexum ornantibus virtutibus instructissimam. Est illa incomparabilis exempli matrona, vidua nunc moestissima, CATHARINA IOANNA, ciuis et mercatoris apud nos primarii ac florentissimi IACOBI GREVII, et matronae tota vrbe laudatissimae ELISABETHAE BURMESTERIAE filia, quae gens

XVIII

ytraque, sicut alia etiam ornamenta consularia et senatoria
 olim in profapiam suam intulit, sic nostra quoque aetate a
 VIRO Illustri et Magnifico, quem honoris causa nomino,
 PETRO GREVIO Consule de Republica nostra merentissi-
 mo, nouum iubar nouumque splendorem mutuata est.
 Coniugium hoc, cuius sollempnia nuptiarum a. d. XXIII
 Mai. a. CIOIOCCXXVIII celebrabantur, licet prole destitutum,
 per XXXVI tamen annos suauiter cultum omnibus iis, quae
 matrimonium felix reddere possunt, commodis atque emo-
 lumentis beatum fuit. Eminebat nimirum illud mutuo
 eoque tenerrimo coniugum amore, miraue animorum
 fidissimorum concordia; obscurumque inde potest esse ne-
 mini, quam graue nunc demum et triste vulnus inflictum
 sit VXORI PIAE ET CARAE morte MARITI, qui in coniu-
 gio eam semper vitae rationem sectatus fuerat, vt amantissi-
 mi Mariti et sollertissimi Patris familias cumulatissime imple-
 ret officii partes. Nos igitur, quod possumus, Deum O. M.
 publico etiam nomine veneramus, vt vulnera MATRONAE
 OPTIMAE lenire, EAMQUE vberrimo demulcere velit solatio.
 Omnibus, quas felix faustumque sufficere potest coniu-
 gium, deliciis etiam nunc fruebatur CORTHVMIVS,
 quum non sibi sed vniuersae reipublicae genitum se esse in-
 telligeret. Egregia VIRI dona adeo inclaruerant, vt mirum
 videatur nemini, prouidentissimos PATRES CONSCRIPTOS
 desiderio CORTHVMIVM, tot virtutibus dudum com-
 mendatissimum, in numerum suum adsciscendi incensos fu-
 isse. Obtigit autem ILLI haec fortuna, Reipublicae nostrae
 haec felicitas a. d. II Iul. a. CIOIOCCXXVIII, vt in Illustrem
 Patrum Patriae Ordinem diuinis auspiciis et sorte legitima
 reciperetur; talemque in prouincia splendidissima suscepta
 se exhibuit, vt, quod in vero Patriae Patre amplius require-
 ret, nec ipsa quidem inuidia haberet. Arduum profecto
 onus humeris suis imponi patiuntur, infinitosque labores
 suscipere coguntur, qui prouidere iubentur, ne quid detri-
 menti capiat respublica. Ego certe, ex quo in hanc legibus
 optimis et sapientissimis constitutam Rempublicam transla-
 tus

tus sum, tacita saepe mente stupui concatenatos labores et sublimes adfiduasque curas Virorum, qui, quid interfit rei publicae dispicere, constitutiones publicas ordinare, mentesque hominum ad lites mouendas immane! quantum proclives ad mutuam gratiam redigere; quid? quod tot molestias pro nobis deglutire, totque tempestates de ceruicibus nostris, vel nobis insciis, depellere tenentur: eoque duriores et ab omni humanitate remotiores mihi videntur illi, si tales omnino existere suspicari licet, qui siue nobilioris erga patriam amoris ignari multiplices Procerum nostrorum curas nec cernunt nec capiunt, siue etiam, quod grande nefas et horribile dictu est, monitoribus asperi neminem parem, neminem superiorem ferre possunt, absonisque suis mussitationibus et susurrationibus aures aliorum vellicare consueverunt. Exteri profecto felicem praedicant Rempublicam nostram, quod negotiis gerendis non nisi Viri, in quibus summae splendent virtutes, admouentur; et qui patriae suae bene cupit, ac animo supra vulgi torporem erecto gaudet, prope diuina Patrum Conscriptorum in nos merita grata semper mente venerabitur. CORTHVMIVS certe, qui omni fide ac industria, qua potuit, officiis demandatis satisfecit, nec quidquam in se desiderari passus est, hac, quod raro accidit, sorte sua gaudebat, vt summis, infimis, mediis iuxta carus esset. Non lautioris solum fortunae sed inferioris etiam conditionis homines, quin et illos, qui deteriora sequentes nequitiae et proterviae suae vindicem odisse solent iudicem, dexteritate sua ad sui perduxit admirationem. Ad alacriter nimirum obeundas officii partes omnes cogitationes omniaque studia adferre solebat; nihilque erat negotiorum, quod EIVS peritiam effugeret, nihil quod solertiam et constantiam fatigaret. Varia autem sunt eaque amplissima munia, quae etiam extra concilium ordinarium, vel perpetuo vel ad tempus saltem, tum in ipsa Republica tum quoque foras obire tenentur, qui Patrum Patriae apud nos nomen et omen habent; et haec omnia strenue et feliciter administravit CORTHVMIVS. Praetoris, Censoris,

XX

foris, Aedilis, Quaestoris dextre ornauit spartam, et vt breuiter dicam, omnia illa ex ordine pulcre sustinuit munera, quibus ex more apud nos recepto pro aetate sibi inuicem succedentes recte fungi solent, qui **AMPLISSIMO ORDINI SENATORIO** adscripti sunt. Longa profecto tela mihi pertexenda foret, si ad singula descendere, grauissimaque et ex parte molestissima negotia, quae ad rem nostram urbanam, militarem, rusticam, maritimam; et figillatim ad curam sacrorum, ad tutelam Piorum Corporum, ad aeraria, ad annonam, ad commercia, ad vectigalia, ad collegia opificum, ad rem naualem, ad praefecturam saltuum, ad vias publicas spectant, quaeque omnia sollertissime curauit **CORTHVMIVS**, prolixè exponere ciuiumque oculis subiicere in animum induxissè meum. Prudentissima **VIRI** de securitate publica obtinenda, de finibus territorii nostri rectè constituendis, de controuersis cum vicinis componendis futurisque offendiculis subinouendis, de viis publicis planis ac apertis adcuratius ordinandis, de aggeribus procellarum rabiei in insulis nostris et littoribus opponendis, de aedificiis publicis communi vtilitati adcommòdandis, de redditibus publicis absque ciuium detrimento augendis, de iuuentute in scholis inferioribus rectius instituenda, de opificum seditionem et secessionem minitantium comprimenda proteruia, et còmplura alia vel serae posteritati profutura consilia, et in vniuersum omnia **TANTI VIRI** in Rempublicam nostram merita ciuium, hospitum animis firmiter infixà haerent, haerebuntque,

donec apud memores veteris stat gratia facti.

Musis quoque nostris, Musarum **IPSE** amantissimus, praefidio datus prouidentia, voluntate, adfectuque vere paterno meruit, cui monumenta aere perenniora exigantur. Liberaliter quippe prouidit, vt recens exstructa Palaestra litteraria illum, quem nunc lubentes admiramur, splendorem nancisceretur, et *Bibliotheca publica* ex liberalissima **WOLFIANA** donatione locupletissime aucta splendide et digne collocaretur. Nec officio tum defuit **CORTHVMIVS**, quum

caussa

caussa Reipublicae nostrae apud exteros agenda esset. De iure sacrorum *Oldenmoldensium*, pagus is est in finibus Praefecturae Ritzebüttelensis, disceptabatur a. **CIOIOCCXXXI**, et variae hinc inde motae erant controuersiae. Vt in causam dubiam penitus inquirerent, missus est cum Viro Illustri **LVCA DE SPRECKELSEN CORTHVMIUS** ad Augustissimi Magnae Britanniae Regis Amicos, quibus tum cura summa rerum Bremensium concredita fuerat. Nec spes fefellit illos, quibus spem optimam iniecerat missorum dexteritas. Transigentium enim prudentia lis omnis componebatur, et transactionis condiciones in tabulas publicas relatae sunt. In magna etiam contradicentium dissensione de eligendo ad aedem cathedralem Pastore et Lectore Secundario agitabatur controuersia a. **CIOIOCCXXXVII**; et hanc quoque litem Magnifici Reipublicae nostrae Oratoris **IOANNIS IVLII SVRLANDI** et **CORTHVMI** dexteritate prudenter fuisse compositam resciuimus.

In tanta amplissimorum meritorum copia atque excellentia illud vnum restabat, vt Vir spectatae fidei et dexteritatis summum apud nos dignitatis fastigium conscenderet. Iam aliquoties vrna consularis nomen **EIVS** continuerat, quae, quamquam expectationi non adnuerit, honorificentissimum tamen de **EO** iudicium declarauit **PATRVN CONSCRIPTORVM**, quibus **ILLE** nec certiores nec peritiores meritorum testes habere poterat. Anno demum **CIOIOCCLI** a. d. **III** August. quum dignus Viro Magni Nominis **LVCA DE SPRECKELSEN** quaereretur Successor, in sortem rursus consularis dignitatis suffragiis Concilii adductus inde exiit **Consul IS**, cuius virtutibus ac meritis hoc pridem debebatur praemium. Quo animo laetum hunc nuntium exceperint Ciues in vniuersum omnes, exporrectae eorum exhilarataeque frontes, alacresque gratulantium voces ac plausus abunde significabant. Pulcre nimirum intelligebant omnes, forti haud facile quemquam commendari potuisse, cui voluntates ciuium lubentius obsecundarent, nec forte reddi facile potuisse alium, in quem magis exercitum tam arduum

XXII

tamque sublime deuolueretur onus Reipublicae. Minimeque fallax fuit istud augurium. Per XIII enim, et quod excurrit, annos florens experta est Respublica nostra, quantae fidei, dexteritatis et prudentiae Consulem in CORTHVMIO consequuta fuisset. *Nimis multa*, quod grauius et vere monet CICERO, *audire coguntur, quibus tota commissa est Respublica*; et Nostra inprimis Patrum suorum humeris imponit onus, quod nemo temere, nisi expertus, intellexerit, nemo temere, nisi erectus et excelsus, sustinuerit: illud ipsum tamen onus belle intellexit, belleque sustinuit CORTHVMIVS. Amplissimus rursus dicendi campus pateret, si per singula eundo ea omnia, quae recenti memoriae infixata tenemus, ab obliuionis iniuria vindicanda existimarem. Habet, ut alia nunc lubens silentio praeteream, res nostra et sacra, et ciuili, et militaris, et naualis, et litteraria, quod inter liberalissima B. CONSVLIS in se merita referat, fastisque inscribat suis. Qui rei sacrae bene cupit, fidelissimam EIVS curam immensosque labores mirabitur, quibus et Aedes sacrae *Diui PETRI Apostoli* cognomine insignitae, et plurima Pia Corpora, quibus Hamburgum nostrum ex institutis maiorum superbit, inprimisque vero Xenodochium, quod a S. GEORGIO nomen habet, IPSO PATRONO in perenne eorum emolumentum fruebantur; qui rei ciuili studet, quid sapientissimis EIVS consiliis res monetaria IPSO eiusdem PRAEFECTO profecerit, depraedicabit; qui, quid in re militari, et in conseruandis praecipue ac emendandis munimentis situm sit, intelligit, sollertiam EIVS insignem collaudabit, quam tum, quum inter DELEGATOS, ad quorum curam inspicienda opera publica spectant, primum teneret locum, ample impendit; qui mercaturam remque naualem ac maritimam exercet, laetabundus ostentabit stationis nauium in ore Albis commoda contra fluctuum ventorumque rabiem conseruata et aucta, ceterasque, quae saluti nauigantium inserviunt, ordinationes et institutiones Reipublicae nostrae gratulabitur, quae e consiliis Collegii, quod nostris ADMIRALITAS audit, proficiscentes EIVS alterno quo-

quouis anno PRAESIDIS prouidentiam expertae sunt. Musae autem nostrae Pius etiam TANTI VIRI Manibus gratias supremas consecrare gestientes, in tabulas pridem retulerunt suas, quod ILLE liberaliter augendum Doctorum Publicorum emolumentum, quanto potuit studio et consilio, promouerit. Sed haec omnia quis in hanc cogat angustiam? Donec per aetatem licuit, in summo constitutus magistratu CORTHVMIVS summa prouidit cura, ut non factam solum tectamque conseruaret, sed nouis etiam subinde decoribus exornaret Rempublicam. Quin in postremis etiam vitae annis, quum saepe adflictam haberet valetudinem, ipsaque senectus, eiusmodi stipata incommodis, quae animum alioquin fortissimum frangere possent, remissiores interdum fecisset inuitum, nihil tamen de ardore animi patriaeque inseruiendi studio remisit, sed quod apud MARONEM legas,

— — *non tarda senectus
debilitat vires animi, mutatque vigorem.*

Valetudine quippe quantumlibet confirmata omnes muneris sui partes pro virili explere consueuerat; et tum etiam, quum in publicum prodire curiamque intrare non posset, domi tamen et re et consilio muneri suo satisfacere adlaborabat, illudque EIVS domui contigisse visum est, quod de MVCHII domo tradit TVLLIVS, *quod in infirmissima Possessoris valetudine adfectaque iam aetate maxima ciuium frequentia ac summorum hominum splendore celebrata fuerit.* Et quid, quaeso, CONSVLI annis meritisque graui praeclarior accidere potuit, quam honoribus et reipublicae muneribus perfunctum senem potuisse suo iure dicere, quod apud ENNIUM dicat Pythius, *se esse eum, unde sibi, si non populi et reges, ciues tamen sui consilium expetant.* Adeo vera comperta sunt in B. CONSVLE, quae de senibus ad clauum reipublicae sedentibus adseuerat romanae eloquentiae parens CICERO. *Nihil, inquit ille, adferunt, qui in re gerenda versari senectutem negant, similesque sunt, ut si quis gubernatorem in nauigando agere nihil dicat, quum alii ma-*

XXIII

los scandant, alii per foros cursitent, alii sentinam exhauriant; ille autem clavum tenens sedeat in puppi quietus, non faciat ea, quae iuvenes. At vero multo maiora et meliora facit. Non enim viribus, aut velocitatibus; aut celeritatibus, aut celeritate corporum res magnae geruntur: sed consilio, auctoritate, sententia; quibus non modo non orbari, sed etiam augeri senectus solet.

Ita quidem, pro vitae humanae arctioribus limitibus circumscripta mensura, fatis forte naturae vixerat B. CONSVL, postquam viuendo annos LXXVI menses VIII dies XI compleuisset: sed minus profecto reipublicae, ex qua, si multo plures vitae annos superasset, semper tamen desideratissimus excessisset. De ipso autem corporis habitu destructaque postremum corporis machina haec habetote, Ciues. Corpore erat magno CORTHVMIVS, formaque tali, vt, quod in *Iphicrate* laudandum existimauit NEPOS, *ipsa corporis dignitate ipsoque adspectu cuius iniiceret admirationem sui.* Ab ineunte vero aetate, vt corpori firmo ac robusto sua constaret sanitas, gnauiter laborauerat. Multum se debere aiebat Parentibus suis alioquin indulgentissimis, quod in formanda filiorum suorum iuuentute delicatulos illos Parentes auersati fuerint, qui, quasi *Sardanapali* posteritatem nutrituri, nihil in educatione liberorum rectum putant, nisi quod effoeminatis conuenit moribus suis. IPSE etiam ab omni corporis mollitie et libidine, quae effoetum corpus tradit senectuti, alienissimus adfidue faciebat id, quod ad conseruandam valetudinem plurimum valet, vt et viueret temperanter, et corpus crebro exerceret. Adeo

— a teneris adsuescere multum est!

Ad vegetam vsque senectutem palaestram, compluresque ludos, quos ex more Graecorum gymnasticos adpellare licet, habebat in deliciis, eaque re efficiebat, vt athleticè vt plurimum pancraticeque valeret. Nec nisi, quae ex intempestiuis haemorrhoidum moliminibus vesicae calculum, vt in re medica medicorum vocabulo vtar, mentientibus oriri solent, sentiebat incommoda. Illa ipsa autem molimina hae-

haemorrhoidalia vitae plurimorum litteratorum hominum sedentariae minus esse adcommodata, quis est, qui nesciat? Ad magis infringendam valetudinem accedebant labores infiniti, quos reipublicae causa saepe molestiores sustinere tenebatur. Ingrauescente demum aetate omnia corporis afflicti et acerbissimis saepe doloribus excruciatu incommoda in marasum senilem degenerare iudicabat, quem in consilium adhibere consueuerat, medicus experientissimus, isque Aesculapiorum nostrorum Praefesque decusque IOACHIMVS FRIDERICVS BOLTENIVS; viribusque sensim sensimque prostratis spem IPSE conualescendi non amplius ancipitem, sed iam profligatam perferentiscebatur. Mira ab eo tempore constantia ex ipsa senectute repetebatur praesidia, quibus munitos senes bono erectoque animo esse iubet TVLLIVS: *Aptissima, inquit, sunt arma senectutis artes exercitationesque virtutum, quae in omni aetate cultae, quum multum diuque vixeris, mirificos adferunt fructus, non solum, quia nunquam deserunt, ne in extremo quidem tempore aetatis, quamquam id maximum est, verum etiam, quia conscientia bene actae vitae multorumque benefactorum recordatio iucundissima est.* Caue igitur credas, mortem B. CONSVLI accidisse improvisam. *Procellosam, quod SENECA scite obseruat, omnibusque tempestatibus expositam esse vitam humanam, uti aliorum, sic sui IPSIVS periculo monitus tunc imprimis intellexerat, quum ex praesentissimo vitae discrimine IPSVM eripuisset, quam per omnem vitam lubens exosculabatur, diuina prouidentia.* Anni MDCCCXXXI mensis decurrebat Aprilis, quum IS ad exsequenda AMPLISSIMI, cui IPSE adscriptus erat, COLLEGII decreta cum Collegis desideratissimis, caelitibus nunc adscriptis, IOANNE VLRICO PAVLLI I. V. D. et PAVLLO IENISCH, quorum posterior in locum Viri immortalis memoriae BARTHOLDI HENRICI BROKES I. V. L. in Praefectura successurus erat, *Ritzebüttelam* proficisci iuberetur. Illud ipsum autem iter proficiscentibus fati funestum paeneque exitiale fuit. Haud procul aberant a *Bremeruörda*, quum in via decliui, quam

XXVI

inuiam reddiderat hiemis tempestatisque inclementia, rheda praecipites excuterentur, paenulisque suis irretiti in paludem subiacentem prociderent. Durus profecto esset, qui non intelligeret, ferreus, qui non deploraret tantum capitis discrimen, in quod adductus Amplissimus PAVLLI non ita multo post fato concessit suo, reliqui vero comites, salui quidem et incolumes, attoniti tamen et perculsi e vado emerferunt. Alta haec mente semper reposita habuisse B. CONSVLEM, nemo nisi plane socors mirabitur; et quam alte EIVS animo insederit crebra et seria mortis meditatio, vel sapientissima illa verba arguunt, quae in supereo limine domus *Corthumianae* ab IP SO adornata a praetereuntibus etiam nunc leguntur: *Linquenda tellus et domus*. Ita, quod in homine *Socratico* praecipue spectandum suadet SENECA; *vita CORTHVMII* omnis commentatio mortis fuit; eique meditationi eo feruidiore indulgebat studio, quo minus sibi viae restare sentiebat. Sub initium huius, quem nunc degimus, anni vana et irrita, quae ad corpus releuandum a medico sagacissimo et sollertissimo adhibebantur, media deprehendebat, ipsamque senectutem omnia eludere medicamina probe intelligebat. Securus igitur de morte propinqua praecipuas curas animae lubens destinavit, et fiducia in Redemptorem generis humani, cuius desiderio per omnem vitam flagrauerat, munitus marasmo senili a. d. VIII Ianuar. sub matutinum crepusculum confectus est, eque hac ad aliam sine fine perennaturam vitam abiit. Conditum fuit B. DEFVNCTI CONSVLIS corpus in aede, quae a S. *Nicolao* nomen accepit, iuxta venerandos Maiorum suorum cineres; quumque sollempnium exsequiarum pompam sibi fieri vetuisset, eo quidem funeris adparatu, qui summis in Republica nostra Viris debetur, iuxta IPSI perfoluta sunt. Quae de Vita B. CONSVLIS nunc vsque non tam exposui, quam leui, quod aiunt, penicillo delineavi, ad iustum TANTO VIRO pretium statuendum apud exteros forte sufficere possent: ciuium vero cupidorum expectationi me nondum satisfecisse ipse pulcre intelligo. Vt virtutes etiam plane

plane eximias nunc demum commemorem, instituti ratio flagitat; de quibus quae strictim et in vita VIRI, qui omnes sermonis phaleras auersatus fuerat, stylo quidem simplici et tenui tradam; haud procul arcessenda sunt: siue ea, quae IPSI cum aliis communia fuerunt, siue ea, quae quasi propria in peculium cesserant, spectauerimus. Commendabant nimirum ILLVM praeter gratiam vultus et corporis pulchri ac proceri dignitatem animique candorem mirifica animi magnitudo, et praeter summam comitatem et facilitatem, quam etiam tum, quum in eminentissimo reipublicae gradu constitutus esset, perpetuo retinuit, summa in labore perferendo alacritas et constantia summa: sed has dotes, quibus etiam plures sunt ornati, aut aliis melius excoluit, aut iis tam singularia adiecit decora, vt vel sola eorum commemoratio-
ne gratiam a lectoribus me inire posse prorsus confidam.

Quod in *Viro Bono* reipublicam administrante requirunt CICERO et SENECA, vt *summae sit pietatis erga Deum, vt iuste ac prouide gubernet humana, vtque prosit, quibus possit*: illud ad B. CONSULEM rite transferri posse haud temere suspicor. Quod primo enim loco mihi dicendum est, summam semper in Deum pietatem fouit, plurimumque abhorruit a religionis contemptu, qui nostram adeo conspurcat aetatem, vt me quidem iudice vix apud posteros nostros fidem habiturus sit. In illud nimirum, duro admodum facto, incidimus saeculum, quo complures, qui Prudentum huius aevi conuictum magis quam nomen sibi arrogat, ciuitatem sacram, vano licet et irrito conatu, satis tamen proterue oppugnant. Non Anglis solum transmarinis et Gallis, sed Germanis etiam nostris, Anglorum et Gallorum intramque partem et bonam et malam aemulis, turpis illa adhaeret macula, quod in sinu foueant scurras futilissimos, qui ferociam, qualem prior aetas ignorauit, admittentes,

— *intrepidi quaecumque altaria tangunt*:

Inter ipsos, quod mireris, theologos offendas complures, qui vel petulantis ingenii fertilitate, vel vanae laureolae cupidine, vel coeco quodam impetu abripiuntur, vt grauissima

XXVIII

ciuitati sacrae infligant vulnera. Quod de philosophia adfirmat TULLIUS, *nihil esse tam ridiculum tamque ab omni sana ratione alienum, quod non aliquis ex minutis ad seuerauerit philosophis*: illud in hac nostra huius saeculi ad superstitionem usque nouaturientis leuitate de recentioribus sciolis accipiendum esse ego haud temere crediderim. Nihil sane tam sterile, tam ieiunum tamque absonum vel mente concipi vel verbis exprimi potest, quod non recentissima hac aetate aliquis imberbis scycophanta custode remoto palam professus fuerit. In illa petulca saeculi nostri nequitia, ex quo sedem fortunarum mearum in elaboratissima hac Republica fixi, semper ego sapientissimam PATRUM PATRIAE prouidentiam admiratus sum, qui religionem, maximum illud omnis consensionis vinculum, strenue defendunt, exultantemque illorum hominum reprimunt ac contundunt ferociam, quorum heroftraticos insultus nisi coercuissent maiores nostri, hodie nullam omnino rempublicam haberemus. CORTHVMIVS certe pro ingenuo religionis amore causam ciuitatis sacrae per omnem vitam fortiter agebat, et in magna aevi nostri luxuriantis difficultate cordatiorum saepe Theologorum fortem dolendam declarabat, quod chorda semper eadem oberrare tenerentur. Suo nimirum quodam iure indignatur iudex in foro ciuili, si litigantes eadem causae momenta identidem crepant. In proletariis autem hostium religionis mussitationibus duram his, qui pro aris et focis arma ferunt, necessitatem impositam intelligimus, ut, quod prouerbio dicitur, cramben millies coctam millies recoquere iubeantur. Grauius et vere haec dicta existimabunt omnes, qui fucio illo, quem incredibile! quantum adhibere solent Ardeliones recentiores, oculos suos fascinari haud patiuntur. Is uero erat B. CONSVL, qui de rebus ad ciuitatem sacram pertinentibus sobrie et accurate sententiam ferre posset. Ab ineunte quippe aetate solida religionis euangelicae cognitione instructus erat, illamque cognitionem tum ex repetita lectione scripturae sacrae, omnis doctrinae caelestis, siue fidem siue mores spectes, fontis

tis limpidissimi hauserat, tum etiam ex lectione librorum
 praestantissimorum a Theologis nostris haud suspectis exara-
 torum subinde adauxerat. Operae pretium est, ut, quanti-
 fecerint PATRES CONSCRIPTI accuratam rerum diuina-
 rum in CORTHVMIO perfectam cognitionem, ex-
 emplo declarem. Antiquum illud, quod inde a repurga-
 tis per LVTHERVVM sacris obtinuit, etiam nunc obtinet Ham-
 burgum decus suam, ut pientissimorum pariter ac doctis-
 simorum Antistitum sacrorum abundet numero, quorum in
 omnem rempublicam sacram et olim extiterunt et nunc
 quoque extant merita praeclarissima. Non sine dolore
 graui intellexerant Viri vigilantissimi, quantum apud nos
 incommodi ac detrimenti inferatur rei sacrae ex incredibili
 illa varietate et diuersitate librorum, in quibus potiora san-
 ctioris doctrinae capita methodo catechetica concinnata
 traduntur. Ut malo ex ipsa illa methodi varietate oriundo
 mederentur, Ipsi iuuentutis nostrae captui adcommodaue-
 rant libros, in quibus veritates sanctissimae accurate non
 minus quam copiose exponuntur. Ut libris elegantissimis
 auctoritas publica et classica quaedam conciliaretur, rem
 omnem detulerunt ad PATRES PATRIAE, qui protinus,
 quod solent, si rei sacrae consuli potest, institutum vtilissi-
 mum, quanto potuerunt studio, sollertissime promouere
 haud dedignati fuerunt. Constituti igitur sunt B. CON-
 SVL et Magnus amplissimisque suis meritis fulgentissi-
 mus Reipublicae nostrae Syndicus Primus IOANNES KLE-
 FEKERVVS, qui, quid e re esset, dispicerent, consiliaque sua
 cum ORDINE SACRO vltimam limam operi admoturo
 communicarent; quae ipsa quam proficua fuerint, euentus
 abunde adprobavit. Sanctissimam autem doctrinam, quam
 integra fide profitebatur B. CONSVL, vita etiam expref-
 sit sua. Interfuit, quoad per aetatem et valetudinem licuit,
 sacris publicis, nec temere illa neglexit; Sacra Coena, ad cu-
 ius dignum vsum prouide et sollicite se praeparare consueue-
 rat, crebro vsus est; nihilque eorum praetermisit, quae ad
 vitam christiano homine dignam viuendam spectare vide-
 rentur.

XXX

rentur. Hunc sensum semper aluit, et in extremo etiam vitae articulo, qui simulationem admittit plane nullam, constanter prodidit, aliisque inspirauit, adeo, ut e mortaliū hac sede ad sedes caelestes euocatus censendus sit is, qui placide obdormiens

— nouus caeli successit sedibus hospes.

Quam iuste deinde ac prouide administrauerit Rempublicam B. GONSVL, ex egregia optimarum artium, et iuris imprimis tam publici quam priuati, scientia et ex mirifica animi non minus sagacis quam candidi integritate, qua vtraque excelebat, prouum est colligere. Verae nec proletariae eruditionis studium, ut nunc sunt tempora, pedetentim frigescere aut profus exolescere videtur; nec vana illa omnia sunt existimanda sapientissimorum hominum praesagia, quae barbariem priscam proximo quoque tempore in rempublicam rursus litterariam irrupturam portendunt. Increbescit enim numerus hominum, qui apprime docti videri volunt, nec sunt; iidemque, quamquam pleno, quod aiunt, pectore sapere dicuntur, certissimorum tamen portentorum habendi sunt numero; et ad barbariem quantocius renouandam et reuocandam symbolas suas conferunt diligentissimi. Adeo non semper ea sunt, quae videntur, et frons prima decipit multos! Viarum scilicet compendiis nunc utuntur, qui, ne dicam ciuitatis iura, sed ipsum principatum in republica litteraria adfectant homines, reipublicae civili molesti, orbi litterato molestiores, ciuitati vero sacrae molestissimi. Quo stupidiores ita: eo impudentiores hodie debacchantur, qui litteras, quae ab humanitate nomen habent, vel fastidiunt, vel primis tantum labris attingunt, et veteres omnis sapientiae humanae fontes non nisi ex lacunis rimantur, ut, quaenam sit futura reipublicae litterariae post aliquot saecula facies, ex illis, quae iam adfunt, indiciis fatis accurate colligi queat. Feruidiore profecto studio elegantiori iurisprudenciae tempus impendit CORTHVMIVS, ad cuius naturam eximiam atque illustrem pulchrior quaedam ratio conformatioque doctrinae accesserat. In amplissima, qua
pol-

pollebat; iuris scientia litterae elegantiores IPSI suppeditabant, ubi animus ex forensi strepitu reficeretur; et aures compellantium et litigantium contumeliis defessae conquiescerent: Animum hunc in ipsa negotiorum varietate et grauitate nunquam sibi ita excidere passus est; quin animum subinde refocillaret; et si quando ab officii occupationibus tempus vacaret; in summo otio minime otiosus deprehendebatur. Iurisprudentiae autem elegantioris scientiam mire adiuuabat plane eximia quaedam animi sagacitas, alacritas, constantia. Sanctus legum custos nihil vnquam ab infito amore iustitiae deflexit, nihil ne transuersum vnguem discessit. Iustissimus idem et tenacissimus, quem nec corrumpere quidquam poterat; nec caussidicorum technae a recto tramite diuertere audebant. Nihil agebat titubanter aut remisse; nullam litem obiter audita caussa, seu e vestigio, quod aiunt, dirimebat. Acutissimus quidem arbiter recessuum pectoris humani etiam ea, quae subito incidebant, mira animi sagacitate perspiciebat: sed si paulo altioris indaginis essent caussae, longa illas meditatione rimari; et quod in sollemnioribus iuris decisionibus facere adamant Iureconsulti, caussam a primis initiis arcessere, et argumenta ab vtraque parte expendere consueuerat. Erat nimirum patiens laboris, ne somno quidem aut noctibus parcens; tenaci praeterea memoria adeo, vigeat, vt quoties vsus et necessitas postularet, quid in singulis caussis esset gestum, aut definitum, adcurate indicare et ad caussas nouas transferre posset.

Plurimis postremo, quibus potuit, profuit B. CONSULE, Virique vere boni ciuiumque suorum amantissimi nomen et famam ex merito adsequutus est. Memoriae prodidit TACITVS, testis locupletissimus, personasse aliquando Romam insigni hac laude maiorum nostrorum antiquorum: *nullos mortalium fide ante Germanos esse;* et equidem hunc laudis titulum in B. CONSULEM transferre haud dubitauerim: *nullos Hamburgensium fide ante CORTHVMIVM fuisse.* Fidei certe CORTHVMIANAE, non nisi publicis commodis inferuentis, vti complura alia, ita hoc quoque illustre existat monumentum, quod circa legem sapientissimam, decoctorum mercaturam temere deferentium caussa sancitam et a CIOCCCLIII sollemniter promulgatam, versatur. Ex Ordine PATRYM CONSCRIPTORVM Viris iuris scientissimis et CORTHVMIO imprimis illud negotii demandatum fuerat, vt legem, quae male feriatorum hominum strophis offucisue siue obscurata siue antiquata videbatur, renouatam sisteret, recentissimisque commercii necessitatibus adcommodaret. Quo ILLE in opere tantam in diuersis creditorum et debitorum iuribus conciliandis iuris scientiam, tantamque in promouenda communi reipublicae vtilitate communique commerciorum emolumento sagacitatem demonstrauit, vt lex illa, ex qua iam saepius vberimos fructus cepit ciuitas vniuersa, et in posterum etiam exspectare potest, inter praeclara EIVS facinora certe emineat,

*quantum praecedit minores
luna faces.*

Vt nunc sunt tempora, ciues nostri complures a prisca fide et integritate auorum nostrorum sensim sensimque recedunt; et sunt, qui simulationem et dissimulationem inter palmarias hominum politulorum virtutes referre haud erubescant. Aureos polliceri montes norunt: fidem datam liberare ignorant. Ita fit, vt fucum colorem mentiri discant homines; indeque alget religio, friget amor patriae, iuratum fidem obscurat priuatum commodum. Ab his corruptis saeculi nostri moribus alienissimus erat, qui fucum adhibere feliciter ignorabat. Ornabat ILLVM candor et integritas

XXXII

tegritas plane singularis, et antiqui moris amor eximius; quibus adductus nihil faciebat simulate, nihil arroganter, leuemque pompam et mores veneros vehementissime auersabatur. Idem tamen vir iustus et propositi tenax, qui non hominibus tantum sed et rebus personam demere consueverat, minime omnium duri rigidique *Catonis* induebat personam. Idem in parandis amicis acer ac prouidus, in retinendis spectatae fidei amicis erat pertinax; quodque erat pollicitus, sancte exhibebat vocis fidem. Idem luxus in cultu osor, liberalis erat in egenos sine ostentatione, malorum terror, bonorum praesidium, afflictorum per fugium.

Intellexistis, CIVES, vos enim nunc soli mihi compellendi estis, quorum et posterorum vestrorum causa haec potissimum consignata sunt, quales quantusque fuerit, quem nunc ereptum vobis doletis CORTHVMIVS. Quanta morte EIVS Reipublicae nostrae inflicta sint vulnera, ex amplissimis VIRI in Rempublicam, cui per annos XXII senatoria dignitate, per XIII autem annos consulari auctoritate praefuit, metitis pulcre etiam nunc intelligitis. Exstaret sane iustissima luctum communem continuandi causa, nisi diuina prouidentia, orbatam consolatura Rempublicam vulnera haec nostra ex parte sanauisset, ISque diuinitus CORTHVMIO datus esset successor, qui EIVS similis EVM nobis referre videretur. Ita quidem Deus nos amavit, ut forte, diuinae voluntatis interprete, nobis reddiderit CONSVLEM, quo digniorem CORTHVMIO dari potuisse successorem desperaueramus omnes, *Virum Illustrem atque Magnificum VINCENTIVM RVMPPFIVM, Ictum Excellentissimum*, et in Senatorio pariter Munere per hos XXXIII annos praeclarissime administrato de Republica nostra immortaliter meritum. Quis nostrum, CIVES, non bene ominandum existimet PATRIAE ex *Consulatu VIRI*, cuius iuris scientiam, prudentiam, dexteritatem et humanitatem plane mirificam per tot annos admirati fuimus? Cui dum PATRI PATRIAE, non sine diuino auctoramento nobis concessio, gratulabundi adfurgimus omnes, ardentissima de salute EIVS nuncupamus vota, ut in Patriae, cui IS praecipue natus est, decus atque ornamentum, quam diutissime viuat, et communem vitae humanae terminum quam longissime excedat. Ita in spem nouam adducti, mihi credite, CIVES,

— *me solum vobis recitare Sibyllae:*

Donec Reipublicae nostrae supererunt Consules CORTHVMII similes; supersunt autem in SCHELIIS, SCHVBACKIIS, GREVIIS et RVMPPFIIS (at quanta Reipublicae lumina!): antiqua Patriae decora, a maioribus nostris nobis tradita, et cura PATRVM PATRIAE subinde adaucta, in posterum etiam intemerata illibataque conseruabimus.

